

Reģionu komitejas atzinums “Piektais ziņojums par kohēziju”

(2011/C 166/07)

REĢIONU KOMITEJA

- pauž gandarījumu, ka turpmākajā kohēzijas politikā varēs ņemt vērā visus Eiropas reģionus neatkarīgi no to attīstības līmeņa un atbalsta jaunas starpkategorijas izveide reģioniem, pamatojoties uz vienlīdzīgu attieksmi pret visiem reģioniem;
- pauž cerību, ka, īstenojot un novērtējot kohēzijas politiku, būs iespējams ņemt vērā ne tikai IKP, bet arī citus rādītājus, lai tādējādi labāk atspoguļotu katra reģiona attīstības līmeni;
- atkārtoti pauž vēlmi, lai ESF arī turpmāk būtu viens no struktūrfondiem kohēzijas politikas ietvaros un uzskata, ka tas īstenojams teritoriālā līmenī;
- aicina nostiprināt teritoriālās sadarbības mērķi, īpaši tās finansējumu, un iesaka dažādajām programmām piešķirtos finanšu līdzekļus sadalīt Kopienas, nevis valstu līmenī;
- atbalsta vispārējo principu, ka kohēzijas politika jāsaista ar stratēģijas “Eiropa 2020” mērķiem, bet atgādina, ka to nedrīkst izmantot tikai minētās stratēģijas īstenošanai, jo tai ir savi, ar Līgumu noteikti mērķi;
- vēlas, lai teritoriālās kohēzijas mērķis būtu ņemts vērā, ES prioritāšu sarakstā papildus tematiskajām prioritātēm, kas saistītas ar stratēģiju “Eiropa 2020” iekļaujot teritoriālo virzienu;
- atbalsta kopējas stratēģijas izstrādi un ierosina attiecībā uz “attīstības un ieguldījumu partnerības līgumiem” iesaistīt vietējās un reģionālās pašvaldības katrā dalībvalstī, atbilstīgi daudzlīmeņu pārvaldības principiem;
- iebilst pret (ārējiem) makroekonomiskiem nosacījumiem, kā arī pret priekšlikumu izveidot izpildes rezervi; pieņem, ka jāievieš jauna veida ar rezultātiem saistīti finanšu nosacījumi, ja tie ir vispārēji, taisnīgi, proporcionāli un balstīti uz vienlīdzīgas attieksmes principu.

Ziņotājs:	Michel DELEBARRE kgs (FR/PSE), Denkerkas mērs
Atsauces dokuments:	Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai, Reģionu komitejai un Eiropas Investīciju bankai "Secinājumi piektajā ziņojumā par ekonomikas, sociālo un teritoriālo kohēziju — kohēzijas politikas nākotne"
	COM(2010) 642 galīgā redakcija

I. IETEIKUMI POLITIKAS JOMĀ

REĢIONU KOMITEJA,

Vispārīgas piezīmes

1. atzinīgi vērtē piektā ziņojuma par ekonomikas, sociālo un teritoriālo kohēziju publicēšanu, jo tas veido **labu pamatu debatēm** par kohēzijas politikas pamatnostādņem pēc 2013. gada;

2. atzīst, ka minētajā ziņojumā, kas ir pirmais ziņojums par kohēziju kopš stājies spēkā Lisabonas līgums, Eiropas Komisija ir veikusi nozīmīgu analītisku darbu, īpaši attiecībā uz teritoriālās kohēzijas atzišanu par vienu no ES galvenajiem mērķiem. Komiteja tomēr pauž nožēlu, ka ziņojumā lielākoties izmantoti statistikas dati par laikposmu pirms **finanšu, ekonomikas un sociālās krīzes**, kas skar Eiropas Savienību kopš 2008. gada, tāpēc prasa, lai nākamais plānošanas periods būtu balstīts uz statistikas datiem par laikposmu pēc krīzes. Komiteja aicina Padomi un dalībvalstis politiskajā un administratīvajā līmenī darīt visu iespējamo, lai minēto mērķi sasniegtu. Turklāt pieaug nepieciešamība izmantot citus aktualizētus papildrādītājus, lai noteiktu reģionu attīstības patieso stāvokli, jo tikai IKP izaugsme vien neatspoguļo krīzes radīto faktisko ietekmi. Reģionu komiteja minētā sakarā jau ir paudusi viedokli atzinumā "IKP un ne tikai: progresa novērtējums". Atzinumā ierosināti divi visaptveroši rādītāji, kas drīz būs pieejami, proti, visaptverošs vides rādītājs un reģionālajā līmenī saskaņots sociālais pārskats;

3. pauž gandarījumu par **panākumiem kohēzijas politikas īstenošanā**, kas ļāvuši sekmēt izaugsmi un izveidot jaunas darba vietas, palielināt cilvēkkapitālu, atvieglot vietējā mērogā svarīgu infrastruktūru būvniecību un uzlabot vides aizsardzību. Komiteja uzsver, ka ir atzīts arī kohēzijas politikas sviras efekts konkurētspējas un inovācijas jomā, īpaši tās spēja mobilizēt privātā sektora potenciālu;

4. secina: lai gan kohēzijas politika ir ļāvuši mazināt atšķirības, tomēr starp Eiropas reģioniem un to robežās **joprojām novērojama liela nelīdzsvarotība**, proti, atšķirības infrastruktūras attīstības, ienākumu, publisko pakalpojumu kvalitātes un

pieejamības ziņā. To pastiprina ekonomikas un finanšu krīzes atšķirīgā ietekme un problēmas, kas kļūst arvien būtiskākas, piemēram, globalizācija, bezdarbs (jo īpaši jauniešu vidū), sabiedrības novecošana, klimata pārmaiņas un enerģētiskā atkarība;

5. tāpēc uzsver, ka kohēzijas politikas rīcībā jābūt **līdzekļiem**, kas ir atbilstoši izvirzīto mērķu īstenošanai, proti, tie ļauj pastiprināt dalībvalstu, reģionālajā un vietējā līmenī veiktos pasākumus, lai panāktu Eiropas reģionu patiesu ekonomisko, sociālo un teritoriālo līdzsvarotību;

6. norāda, ka kohēzijas politikas **Eiropas pievienotā vērtība** galvenokārt ir atkarīga no pieejas, kas ir:

— **solidāra**, atbalstot līdzsvarotu attīstību visā ES,

— **stratēģiska**, nosakot galvenos mērķus, kas pielāgoti attiecīgās teritorijas un tās iedzīvotāju vajadzībām,

— **integrēta**, pamatojoties uz nozaru politikas jomu sinerģiju attiecīgajā teritorijā,

— **transversāla**, ietverot dažādas politikas jomas, kas ietekmē attiecīgo teritoriju,

— **teritoriāla**, pamatojoties uz teritoriālo diagnostiku, kas ļauj uzsvērt katra reģiona stiprās un vājās puses,

— **daudzgadēja** ar īstermiņā, vidējā un ilgtermiņā noteiktiem mērķiem,

— **pamatota uz partnerību**, darbības programmu izstrādē un īstenošanā iesaistot Kopienas, valsts, reģionālo un vietējo līmeni, kā arī attiecīgās teritorijas sociālekonomiskos dalībniekus;

7. atgādina, ka, pateicoties šai unikālajai pieejai, kohēzijas politika vairāk nekā jebkura cita ES politika Eiropas integrāciju padara uzskatāmu vietējā līmenī un iedzīvotāju vidū, jo tā sniedz viņu vajadzībām pielāgotu un saskaņotu risinājumu;

Virzība uz jaunu kohēzijas politikas uzbūvi

Visiem reģioniem piemērota, to attīstībai pielāgota kohēzijas politika

8. pauž gandarījumu, ka piektajā ziņojumā par kohēziju apstiprināts, ka turpmākajā kohēzijas politikā varēs ņemt vērā **visus Eiropas reģionus** neatkarīgi no to attīstības līmeņa; šajā saistībā uzsver, ka struktūrfondi galvenokārt jānovirza uz vismazāk attīstītajiem Eiropas reģioniem, vienlaikus sniedzot vajadzīgo atbalstu arī citiem reģioniem, lai tajos veicinātu konkurētspēju, nodarbinātību, sociālo iekļaušanu un ilgtspējīgu attīstību, tādējādi sekmējot harmonisku attīstību visā ES;

9. uzskata, ka ir jāparedz **jaunas starpkategorijas** izveide reģioniem, kuru IKP ir 75–90% robežās no Eiropas Savienības IKP. Tāda sistēma mērķis ir ierobežot noteiktās robežvērtības — 75% no ES IKP (pašreizējā atbilstības robežvērtība starp konverģences un konkurētspējas mērķi) — ietekmi, kā arī nodrošinātu vienlīdzīgu attieksmi pret minētajiem reģioniem. Tas vajadzīgs, lai ņemtu vērā gan to reģionu grūtības, kuri pēc 2013. gada pirmo reizi vairs nebūs tiesīgi saņemt konverģences mērķim paredzētos līdzekļus, gan arī to, kuri pašreizējā plānošanas periodā ir tiesīgi saņemt konkurētspējas mērķim paredzētos līdzekļus, tomēr joprojām saskaras ar strukturālām sociālekonomiskām problēmām stratēģijas “Eiropa 2020” mērķu īstenošanā, un kuros vērojamas lielas iekšējās atšķirības. Tādas kategorijas izveide nedrīkst negatīvi ietekmēt reģionus, kas patlaban saņem līdzekļus konverģences vai konkurētspējas mērķa ietvaros, vai kuros kohēzijas politika tiek pakāpeniski ieviesta vai pārtraukta;

10. vēlreiz aicina ņemt vērā **ne tikai IKP, bet arī citus rādītājus**, īpaši programmu īstenošanai un novērtēšanai, lai tādējādi labāk atspoguļotu katra reģiona attīstības līmeni un specifiskās sociālās un teritoriālās kohēzijas problēmas (atšķirības reģiona robežās, ienākumu atšķirības, bezdarba līmenis, vispārējas nozīmes pakalpojumu un transporta pieejamība un dažādu transporta veidu savstarpēja savietojamība, vides kvalitāte, sociālā labklājība, izglītības līmenis u.c.). Pārskatīšana plānošanas perioda vidū (5+5) jāizmanto par iespēju, lai ņemtu vērā jaunus, IKP papildinošos rādītājus; tāpēc prasa Eiropas Komisijai izstrādāt pašvaldību līmenī piemērojamu attīstības **teritoriālo, sociālo un vides rādītāju** sarakstu, pamatojoties uz darbu, ko veicis Eiropas Kopienas statistikas birojs (*Eurostat*), ORATE⁽¹⁾ un ESAO;

Integrētas pieejas pastiprināšana

11. atbalsta **integrētu pieeju** kohēzijas politikā, lai veicinātu visu fondu (Kohēzijas fonds, ERAF, ESF, ELFLA un EZF) līdzekļu savstarpēju papildināmību un lai sekmētu to piemērošanu ar

integrētas pieejas starpniecību. Komiteja ierosina skaidri noteikt katra fonda darbības jomas un to, kā tas saistīts ar citu ES fondu izmantošanu, piemēram, transporta un vides jomā, kā stratēģiskā, tā arī darbības līmenī. Turklāt ir jānosaka skaidras vadlīnijas Eiropas līmenī un jāveido koordinācijas struktūras valsts un pašvaldību līmenī;

12. vēlas, lai tiktu precizēti **Eiropas Sociālā fonda izmantošanas noteikumi**, un uzskata, ka šodien ESF jābūt vienam no struktūrfondu kohēzijas politikas ietvaros; tāpat uzskata par vēlamu ESF un ERAF ciešāku sadarbību. Šajā aspektā Komiteja mudina izmantot šķērsfinansējumu un ieviest vairākiem fondiem (ERAF un ESF) kopējas darbības programmas;

13. uzskata: lai ESF sekmētu stratēģijā “Eiropa 2020” un Eiropas Nodarbinātības stratēģijā izvirzīto mērķu sasniegšanu, tas īstenojams **teritoriālā līmenī** un tā izmantošanai pilnībā jāiekļaujas kohēzijas politikā, pamatojoties uz vietējā līmenī konstatētajām vajadzībām; ⁽²⁾ pauž gandarījumu, ka ES prezidentsvalsts Beļģijas secinājumos, ko izstrādāja pēc ministru, kuri atbild par kohēzijas politiku, neformālās sanāksmes ⁽³⁾, ieteikts “stiprināt ESF reģionālo dimensiju un tādējādi palielināt tā atpazīstamību”, tātad tās integrēšanu ar reģionu sociālekonomiskajām stratēģijām;

14. aicina uzlabot **ESF finansēto projektu atpazīstamību**, to īstenošanu vairāk orientējot uz teritoriālo pieeju un ņemot vērā konkrētas un praktiskas vajadzības vietējā līmenī, lai tiem nodrošinātu vislielāko iespējamo atpazīstamību un papildinot komunikācijas un izpratnes veicināšanas jomā veikto darbu, ko Kopienas, valstu un reģionālajā līmenī finansē no tehniskajai palīdzībai paredzētiem līdzekļiem;

15. uzskata, ka **ERAF un ESF līdzekļu sadale** jāveic, pamatojoties uz valstu līmenī noteiktu procentuālo daļu, lai nodrošinātu ESF līdzekļu atbilstību ekonomiskās un sociālās kohēzijas mērķiem attiecīgajās dalībvalstīs un reģionos. Reģionu komiteja ierosina, lai noteiktās procentuālās daļas robežās dalībvalstīs struktūrfondu (ERAF un ESF) līdzekļus sadalītu valsts līmenī un sadarbībā ar reģionālajām un vietējām pašvaldībām;

16. uzskata, ka turpmāk jāsekmē un jāvienkāršo **ERAF un ESF savstarpējais elastīgums**, piemēram, izmantojot jauno kopējo stratēģiju, un jo īpaši, saistībā ar pieeju vietējā līmeņa attīstībai un integrētajiem pilsētu un vietējo pašvaldību plāniem. ⁽⁴⁾ Turklāt Komiteja aicina Eiropas Komisiju turpmākajos tiesību aktu priekšlikumos paredzēt līdzvērtīgu sistēmu attiecībā uz ERAF un ELFLA, lai nodrošinātu integrētāku pieeju lauku teritorijām;

⁽²⁾ Skatīt atzinumu “Eiropas Sociālais fonds pēc 2013. gada”, CdR 370/2010 (ziņotāja: *Catuscia Marini* kdze, IT/PSE).

⁽³⁾ Neformālā ministru sanāksme, kas 2010. gada 22. un 23. novembrī notika Ljēžā.

⁽⁴⁾ Skatīt Regulas (EK) Nr. 1080/2006 8. pantu par ilgtspējīgu pilsētu attīstību.

⁽¹⁾ Eiropas Telpiskās plānošanas novērošanas tīkls (ORATE/ESPON)

Ciešāka teritoriālā sadarbība

17. atbalsta **atsauci uz teritoriālo sadarbību**, saglabājot tās pašreizējo strukturālo iedalījumu trijās daļās, tomēr pauž nožēlu, ka tā nav izstrādāta detalizētāk; tāpēc aicina šo mērķi nostiprināt ar šādu pasākumu starpniecību:

— palielinot tam veltīto līdzekļu apjomu,

— pieņemot specifiskus, teritoriālās sadarbības programmām labāk piemērotus noteikumus, palielinot tehnisko palīdzību vietējā līmenī, vienkāršojot revīzijas un kontroles noteikumus, paredzot piemērojamu un atbilstošu vienotu likmi netiešajām izmaksām, izstrādājot Kopienas izdevumu atbilstības kritēriju noteikumus u.c.,

— iesniedzot priekšlikumus minēto programmu pārvaldības uzlabošanai;

18. iesaka **teritoriālās sadarbības programmu finanšu līdzekļus sadalīt Kopienas**, nevis valstu līmenī. Minēto programmu izmantotājiem vajadzētu skaidrāk pamatot teritoriālās sadarbības projektu rezultātus un pievienoto vērtību reģionos, nodrošinot labas prakses piemēru un zinātnības tālānodrošanu. Komiteja vēlas, lai priekšroka tiktu dota stratēģiskai un integrētai pieejai sadarbības telpas mērogā, izvairoties no jebkādiem valsts līmeņa apsvērumiem par finansiālu guvumu;

19. aicina Komisiju turpmākajos tiesību aktu priekšlikumos paredzēt noteikumus **ESF līdzekļu izmantošanai teritoriālās sadarbības** programmās, lai finansētu tā darbības jomai atbilstošus pasākumus;

20. aicina nodrošināt **kohēzijas politikas trīs mērķu patiesu savstarpējo papildināmību**. Savienības atbalstam pārrobežu, starpvalstu un starpreģionālajā līmenī jāpapildina reģionālo programmu pasākumi, ko īsteno "konverģences" un "reģionālās konkurētspējas un nodarbinātības" mērķu jomā. Lai strukturālus projektus varētu finansēt pārrobežu un starpvalstu mērogā, varētu sekmēt teritoriālās sadarbības virzienu un pasākumu noteikšanu reģionālajās programmās. Vienlaikus jācenšas vairāk saskaņot "teritoriālās sadarbības" mērķa trīs daļas;

21. uzsver, ka **teritoriālās sadarbības programmas labāk jāsaņā ar teritoriālajām stratēģijām**, kas izstrādātas, balstoties uz vietējā līmeņa dalībnieku kopīgu apņemšanos⁽⁵⁾; šajā saistībā uzskata, ka starpvalstu programmas varētu būt atbalsts makroreģionālajām stratēģijām un integrētajām jūrniecības stratēģijām, kuras patlaban sāk izstrādāt; tāpat pārrobežu

programmas varētu būt atbalsts eiroreģionu un Eiropas lielpilsetu stratēģijām, kas jau tiek īstenotas. Komiteja aicina būtiski palielināt noteikto 150 km attālumu, kuru izmanto salu kā pierobežas reģionu klasificēšanā;

22. aicina Eiropas Komisiju veicināt jaunu teritoriālo partnerību veidošanu, vienkāršojot un uzlabojot **starpreģionālo sadarbības** programmu pārvaldību. Uzlabota starpreģionālā sadarbība ne tikai nodrošina, ka kopīgas problēmas risina saskaņoti, bet tādejādi arī tiek atzīts, ka inovatīvus risinājumus neierobežo ģeogrāfiskās robežas;

23. atgādina, ka **Eiropas teritoriālās sadarbības grupa (ETSG)**⁽⁶⁾ **joprojām ir vērtīgs instruments** sadarbības veicināšanai, jo īpaši pārrobežu sadarbības jomā; uzskata, ka nākamajā plānošanas periodā ETSG regula ir jāvienkāršo un jāpieļāgo, ņemot vērā šajā periodā gūto pieredzi. Konkrēti, būtu jāvienkāršo noteikumi par ETSG personālu un nodokļu režīmu un jāsaīsina pašreizējo procedūru termiņš. Turklāt Komiteja rosina Eiropas teritoriālās sadarbības grupām regulārāk piešķirt vispārējās subsīdijas, lai tās kļūtu par struktūrfondu līdzekļu tiešām pārvaldītājām;

24. prasa Eiropas Komisijai uzlabot līdzšinējo **sadarbību pie ārējām robežām**. Īpaši svarīgi ir vienkāršot procedūras un palielināt ERAF, Eiropas kaimiņattiecību un partnerības instrumenta (EKPI) un Eiropas Attīstības fonda (EAF) darbības sinerģiju;

25. uzsver teritoriālās sadarbības ļoti svarīgo nozīmi tālākajiem reģioniem, To ģeogrāfiskais stāvoklis pie vistālākajām ES ārējām robežām šo jautājumu padara būtisku. Aicina īstenot **"Plašāka mēroga kaimiņattiecību rīcības plānu"**, lai labāk iekļautu šos reģionus attiecīgajā ģeogrāfiskajā vidē,

Reģionu īpatnībām pielāgotas stratēģiskās prioritātes

Elastīgākas saiknes veidošana ar stratēģiju "Eiropa 2020"

26. uzsver, ka papildus pārējām Eiropas Savienības finansētajām politikām kohēzijas politika var un tai jāturpina sniegt nozīmīgu atbalstu gudras, ilgtspējīgas un integrējošas izaugsmes nodrošināšanā, kā tas paredzēts stratēģijā "Eiropa 2020", kā arī Savienības **harmoniskas attīstības veicināšanā**, palielinot visu reģionu endogēno potenciālu un mazinot dažādu ES reģionu attīstības līmeņa atšķirības, kā tas paredzēts Līguma par Eiropas Savienības darbību 174. pantā;

⁽⁵⁾ Skatīt RK atzinumu "Stratēģija Ziemeļjūras un Lamanša reģionam", CđR 99/2010 fin (ziņotājs: Hermann Kuhn kgs, DE/PSE).

⁽⁶⁾ Skatīt pašiniciatīvas atzinumu "Jaunas perspektīvas ETSG regulas pārskatīšanā", CđR 100/2010 fin rev. 3 (ziņotājs: Alberto Nuñez Feijoo kgs, ES/PPE).

27. atbalsta vispārējo principu, ka kohēzijas politika jāsaista ar **stratēģijas “Eiropa 2020” mērķiem** un tās pamatiniciatīvām, lai tādējādi veicinātu gudras, ilgtspējīgas un integrējošas izaugsmes mērķu sasniegšanu, tomēr uzskata, ka šajā jomā 2007.–2013. gada periodā jau ir ieguldīti nozīmīgi pūliņi, un tie būtu jāizvērtē, pirms lemj par līdzekļu lielāku koncentrēšanu;

28. tāpēc norāda, ka **kohēzijas politikai nav jākalpo tikai stratēģijai “Eiropa 2020” un valstu reformu programmām**, jo Līgumā tai ir noteikti savi uzdevumi, proti, Eiropas Savienības reģionu ekonomisko, sociālo un teritoriālo atšķirību mazināšana; Tāpēc kohēzijas politika jāveido, pamatojoties uz situāciju konkrētās teritorijās, to vajadzībām un attīstības potenciālu;

29. pauz atbalstu vispārējam principam izveidot Kopienas galveno tematisko prioritāšu sarakstu, kas aizstātu pašreizējo sistēmu — struktūrfondu līdzekļu piešķiršanu ierobežotām izdevumu kategorijām; tomēr iebilst pret valstu attīstības un ieguldījumu partnerības jauno līgumu un darbības programmu ietvaros izvēlēto **prioritāšu skaita pārāk lielu ierobežošanu**, jo vietējām un reģionālajām pašvaldībām jāatstāj pietiekama rīcības brīvība, lai tās varētu pielāgot stratēģijas “Eiropa 2020” mērķus vietējām vajadzībām;

30. uzskata, ka Eiropas Komisijai uzdevums nav dažas no minētajām prioritātēm noteikt par obligātām, jo tās jāparedz reģionālajā līmenī, pamatojoties uz teritoriālu analīzi, kurā izceltas attiecīgās teritorijas stiprās un vājās puses; tāpat arī uzskata, ka **nebūtu pareizi orientēt visus struktūrfondu līdzekļus vienīgi uz tematiskajām prioritātēm**, kuras reģioniem būs jāizvēlas no Kopienas prioritāšu saraksta. Tāds noteikums būtu pretrunā integrētas pieejas principam, ar kuru saskaņā kādas attīstības stratēģijas pamatā ir ieguldījumi dažādās nozarēs;

31. tāpēc prasa Eiropas Komisijai, lai turpmākajos ar kohēzijas politiku saistītajos tiesību aktos iekļauto **tematisko prioritāšu saraksts** nebūtu pārāk ierobežojošs ne tikai tādēļ, lai varētu ņemt vērā katra reģiona teritoriālo, ekonomisko un sociālo daudzveidību, bet arī, lai sociālās un teritoriālās kohēzijas jomās veiktu pasākumus, kas ir tālejošāki par stratēģijas “Eiropa 2020” mērķiem;

Patiesi ņemt vērā teritoriālās kohēzijas mērķi

32. atbalsta **lielāku elastīgumu darbības programmu organizēšanā**, lai atbalstu varētu sniegt dažādos teritoriālajos līmeņos (vietējā, reģionālajā, vairāku reģionu un makroreģionālajā), ņemot vērā teritorijas īpatnības vai funkcionālo telpu, piemēram, upju baseinus, kalnu apgabalus, arhipelāgus u.c. Tāda atbalsta pamatā jebkurā gadījumā jābūt teritorijas dalībnieku, īpaši vietējo un reģionālo pašvaldību, kopīgai gribai sadarboties teritoriāla projekta ietvaros, vienlaikus neapstrīdot reģionālā līmeņa nozīmi;

33. vēlas, lai **teritoriālās kohēzijas mērķi** iestrādātu kohēzijas politikas jaunajā struktūrā, ES sarakstā papildus tematikai, kas saistīta ar stratēģiju “Eiropa 2020”, **iekļaujot prioritāru teritoriālo darbības virzienu**, lai teritoriālā kohēzija varētu nodrošināt līdzsvarotu teritorijas plānošanu un veicinātu reģionu savstarpējo atkarību un politikas jomu vispārēju saskaņotību. Turklāt Komiteja atbalsta Eiropas Komisijas priekšlikumu **ņemt vērā reģionus ar specifiskām teritoriālām iezīmēm** (7);

34. uzsver, ka īpaša uzmanība arī turpmāk būtu jāvelta **tālākajiem reģioniem**, ņemot vērā to, ka Lisabonas līguma 349. pantā ir atzīts to īpašais statuss; atkārtoti norāda, ka jāparedz finanšu noteikumi, kas ļautu minētajiem reģioniem kompensēt virkni nelabvēlīgu apstākļu — nošķirtība, salas, maza teritorija, sarežģīts reljefs un klimats, kā arī tautsaimniecības atkarība no nedaudziem produktiem. Tāda kompensācija, šķiet, ir vajadzīga, lai veicinātu tālāko reģionu piekļuvi iekšējam tirgum ar nosacījumiem, kas ir līdzvērtīgi citiem Eiropas reģioniem;

35. atbalsta to, ka kohēzijas politikā **vairāk ņemta vērā pilsētu dimensija**, pilsētas un aglomerācijas plašāk iesaistot kohēzijas politikas izstrādes visos posmos: nacionālajos reformu plānos, partnerattiecību līgumos attīstības un ieguldījumu jomā un darbības programmās; šajā sakarā Komiteja vēlas, lai pilsētu dimensija tiktu pienācīgi ņemta vērā darbības programmās, un vēlreiz uzsver, ka priekšroka jādod integrētai pilsētu attīstībai; atkārtoti norāda, ka pilsētu teritorijās ļoti bieži vērojamas nozīmīgas ekonomiskās, sociālās un teritoriālās atšķirības, kurām jārod piemēroti risinājumi. Integrētā pieeja pilsētu attīstībai būtu jābalsta uz darbu, kas veikts saistībā ar Leipcigas hartu, kurā paredzēts izmēģināt jauno kopējo Eiropas ilgtspējīgas pilsētas stratēģiju. Pilsētas ir uzskatāmas arī par visa reģiona izaugsmes un attīstības centriem;

36. atbalsta Eiropas Komisijas priekšlikumu piešķirt vietējiem un reģionālajiem vēlētajiem pārstāvjiem nozīmīgāku lomu pilsētu attīstības stratēģiju izstrādē un īstenošanā darbības programmu ietvaros. Lai nodrošinātu vietējo un reģionālo pašvaldību plašāku iesaistīšanos un lielāku atbildību, attiecīgajām pilsētām, aglomerācijām un reģioniem regulāri jāpiešķir **vispārējās subsīdijas**. Reģionu komiteja uzskata, ka Eiropas kohēzijas politikā jā saglabā pilsētu dimensija. Pilsētas var ievērojami sekmēt izaugsmi un inovāciju. Turklāt, pastiprinot pilsētu un

(7) Skatīt LESD 174. pantu: “(..)lauku apvidiem, apvidiem, kurus skar rūpniecības restrukturizācija, kā arī reģioniem, kuros ir būtiska vai pastāvīga ekonomiska vai demogrāfiska atpalicība, piemēram, galējie ziemeļu reģioni ar mazu iedzīvotāju blīvumu, kā arī salas un pārrobežu un kalnu reģioni.”

lauku reģionu savstarpējo saikni, var īpaši sekmēt ES ekonomisko, sociālo un teritoriālo kohēziju un sniegt ieguldījumu stratēģijas "Eiropa 2020" īstenošanā. Lai pilsētas izpildītu šo uzdevumu, turpmāk ir nepieciešami pasākumi arī sociālās un ekonomikas jomas stabilizācijai un ilgtspējīgai attīstībai pilsētās un to problemātiskajos rajonos. Tādi pasākumi jāplāno un jāīsteno reģionālo darbības programmu ietvaros;

37. pauž nožēlu, ka **nav pieminēta lauku dimensija**, lai gan saskaņā ar pašreizējām definīcijām lauku apgabali un piepilsētas veido vairāk nekā 80% no Savienības teritorijas; aicina Eiropas Komisiju īpašu uzmanību veltīt saiknei starp dažāda veida pašvaldībām — pilsētu (lielu un mazu) teritorijām un lauku teritorijām, jo tā ir integrētas reģionālās attīstības politikas būtiska sastāvdaļa; turklāt vēlas, lai lauku dimensijai tiktu ierādīta pienācīga vieta turpmākajā kohēzijas politikā un lai tiktu izveidota labāka saikne un lielāka sinerģija starp ERAF, ESF un ELFLA gan, izmantojot kopējo stratēģiju, gan darbības programmās. Komiteja arī ierosina pašreizējo programmu *URBACT* pārveidot par programmu *RURBACT* ⁽⁸⁾, kas sekmētu labas prakses piemēru apmaiņu, sadarbības tīklu izveidi pilsētu un lauku problemātikas risināšanai un mijiedarbību starp abām minētajām dimensijām;

38. tāpēc rosina darbības programmās **noteikt teritoriālo darbības virzienu**, kas ļautu finansēt projektus, kuri saistīti ar vietējā līmenī veiktiem pasākumiem. Jaunajai pieejai vietējā līmeņa attīstības jomā jāklūst par visaptverošu stratēģisku sistēmu visu attiecīgo apgabalu vietējā līmeņa attīstībai neatkarīgi no tā, vai tie ir pilsētu, lauku vai piepilsētu lauku apgabali, un tā jāiekļauj reģionālajās programmās;

39. pauž nožēlu, ka piektajā ziņojumā par kohēziju nav pietiekami uzsvērta tendence, ka palielinās **atšķirības viena reģiona robežās**. Šādu atšķirību raksturīgas iezīmes ir telpiskā segregācija, radot dažādus sava veida geto, kā arī dažu nomaļu reģionu nepārtraukta lejupslīde. Ticams pamatojums ar atbilstošiem statistikas datiem un pasākumi, kuru mērķis ir mazināt minētās atšķirības, sekmētu to, ka teritoriālās kohēzijas mērķi vairāk ņemtu vērā vietējā līmenī, ja vien attiecīgos pasākumus pārvalda reģionālā līmenī;

40. piekrīt, ka **vairāk uzmanības jāvelta attīstības iniciatīvām vietējā līmenī** un tās jāveicina, sistemātiskāk piešķirot Kopienas līdzfinansējumu. Vajadzības gadījumā kāda daļa darbības programmas būtu jāvelta vietējā līmeņa attīstības iniciatīvām (piemēram, partnerībai u.c.). Varētu arī publicēt uzaicinā-

jumus iesniegt reģionālus vai vairākus reģionus aptverošus projektus ⁽⁹⁾, kuru mērķis būtu rosināt publiskā sektora (vietējā līmeņa vēlētas amatpersonas vai valsts iestāžu pārstāvjus u.c.) un privātā sektora dalībniekus (uzņēmumus, tirdzniecības palātas, sociālās jomas uzņēmumus, kooperatīvus, apvienības u.c.) izstrādāt un īstenot uz integrētu pieeju balstītu vietējā līmeņa attīstības stratēģiju ⁽¹⁰⁾. Attīstības iniciatīvas vietējā līmenī var būtiski sekmēt vietējo pašvaldību institucionālo attīstību, ja vien tām piešķirts finansējums, tostarp no tehniskā atbalsta programmu līdzekļiem;

41. uzskata, ka **teritoriālās kohēzijas mērķis attiecas uz visām Savienības politikām** un tas īstenojams, saskaņojot nozaru politikas un kohēzijas politiku un jebkuras Savienības politikas teritoriālo ietekmi ņemot vērā tās izstrādes brīdī; tāpēc pauž nožēlu, ka Eiropas Komisija joprojām nav atbildējusi uz Komitejas aicinājumu izstrādāt balto grāmatu par teritoriālo kohēziju ⁽¹¹⁾;

42. pauž nožēlu, ka piektajā ziņojumā par kohēziju **nav pieminēti sabiedriskie pakalpojumi**, lai gan to ciešā saikne ar teritoriālo kohēziju ir skaidri atzīta LESD 14. pantā un Lisabonas līgumam pievienotajā 26. protokolā; tāpēc vēlreiz aicina veikt *ex ante* un *ex post* novērtējumus par Savienības politikas jomu teritoriālo ietekmi uz sabiedriskajiem pakalpojumiem;

Kohēzijas politikas īstenošana

Stratēģiskā pieeja

43. atbalsta tādas **kopējas stratēģijas izstrādi**, kas ietvertu Kohēzijas fondu, Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Eiropas Lauksaimniecības fondu lauku attīstībai un Eiropas Zivsaimniecības fondu, tomēr vēlas, lai minēto stratēģiju kopīgi noteiktu Padome un Eiropas Parlaments sadarbībā ar Reģionu komiteju. Tajā skaidri jānosaka atbalsta jomas un tādējādi arī dažādo ES fondu nozīme un savstarpējā saikne Eiropas Savienības reģionos, kā arī to saistība ar citiem ES fondiem, kuriem ir izteikta teritoriālā dimensija un cieša saikne ar struktūrfondiem, piemēram, ar Eiropas komunikāciju tīklu finansējumu un, citstarp, nākotnē plānotajiem iespējamajiem vides un klimata fondiem;

⁽⁸⁾ Programmas *RURBACT* pamatā būtu programma *URBACT*, ko attīstītu un stiprinātu, balstoties uz sadarbības tīkla *RURACT* pieredzi, lai labāk ņemtu vērā pilsētu un lauku dimensijas savstarpējo saikni.

⁽⁹⁾ Skatīt piemēru, kā Itālijā 2000.–2006. gadā teritoriālā kohēzija ņemta vērā struktūrfondu plānošanas integrētā pieejā. Minētie integrētie teritoriālie projekti aptver septiņus NUTS II reģionus, ietverot īstenošanu vietējā līmenī.

⁽¹⁰⁾ Skatīt piemēru LEADER+ programmas ietvaros par vietējo rīcības grupu.

⁽¹¹⁾ Skatīt Reģionu komitejas atzinumu "Zaļā grāmata par teritoriālo kohēziju", *CdR 274/2008 fin* (ziņotājs: Jean-Yves Le Drian kgs, FR/PSE).

44. uzskata, ka pašreizējās makroreģionālās stratēģijas var izmantot kā **“makroreģionālā līmeņa stratēģiskās pamatnostādnes”**. Pieņemot reģionālās stratēģijas darbības programmu (kuru pamatā ir kohēzijas politikas trīs mērķi) ietvaros, var atsaukties uz minēto makroreģionālo stratēģiju prioritārajiem darbības virzieniem;

45. lūdz **Eiropas Komisijai sīkāk paskaidrot “attīstības un ieguldījumu partnerības līgumu”**, par kuriem notiks sarunas starp Eiropas Komisiju un dalībvalstīm, **saturu un nosacījumus**; uzsver, ka partnerības un daudzlīmeņu pārvaldības principi jāievieš praksē, un tāpēc rosina minēto līgumu izstrādē, apspriešanā un īstenošanā obligāti iesaistīt vietējās un reģionālās pašvaldības, jo tās tieši piedalās šajos līgumos paredzētajās darbības programmās. Valsts līmeņa līgumā nosakot tematiskās prioritātes un finanšu saistības, kas piemērojamas darbības programmām, kurās tās piedalās vietējās un reģionālās pašvaldības, tās ir jāiesaista lēmumu pieņemšanā;

46. ierosina “attīstības un ieguldījumu partnerības līgumos” un “teritoriālajos līgumos par stratēģijas “Eiropa 2020” īstenošanu” katrā dalībvalstī paredzēt **daudzlīmeņu pārvaldības sistēmu**, kurā būtu iesaistīti dažādi teritoriālie līmeņi (Eiropas Savienības, valsts, reģionālais un vietējais), ciešāk sadarbojoties ar vietējām un reģionālajām pašvaldībām; prasa, lai vietējās un reģionālās pašvaldības (kas ir publisko pakalpojumu līdzfinansētājas un/vai vienas no pārvaldītājām) būtu teritoriālo līgumu parakstītājas⁽¹²⁾ un pilnībā iesaistītos to izstrādē, apspriešanā, īstenošanā un pārraudzībā. Tāpat kā kopējā stratēģijā, arī teritoriālajos līgumos jāietver ERAF, ESF, ELFLA un EZF un tiem jābūt saskaņotiem ar valstu reformu programmām, tādējādi sekmējot to īstenošanu attiecīgajā teritorijā;

47. atzinīgi vērtē to, ka tāpat kā pašlaik **darbības programmas ir galvenais** kohēzijas politikas **īstenošanas instruments**; tāpēc atgādina, ka Eiropas Komisijai jāraugās, lai vietējās un reģionālās pašvaldības būtu pilnībā iesaistītas minēto programmu izstrādē, apspriešanā un īstenošanā;

48. atbalsta **gada izpildes pārskata** izstrādi, lai sekotu mērķu izpildei visā plānošanas periodā, kā tas notiek jau tagad; savukārt neuzskata par lietderīgu ieviest jaunu prasību par programmu izpildes novērtēšanu to īstenošanas gaitā, ja Komisijā ir apstiprināts konkrēts līdzekļu apjoms;

49. atbalsta Eiropas Komisijas priekšlikumu **riņķot regulāras politiskās debātes** dažādās ES iestāžu kompetentajās struktūrās un pauž gatavību sadarboties ar Eiropas Komisiju, lai rīkotu debātes ar RK locekļiem plenārsesiju vai COTER komisijas sanāksmju laikā;

⁽¹²⁾ Tas, kurām vietējām un reģionālajām pašvaldībām jāpiedalās tādu līgumu parakstīšanā, jānosaka dalībvalsts līmenī atkarībā no kompetences sadalījuma zemākajos pārvaldes līmeņos

50. piekrīt Eiropas Komisijas viedoklim, ka ir ļoti svarīgi, lai **par kohēzijas politiku atbildīgie ministri regulāri tiktos oficiālas Padomes struktūras ietvaros**⁽¹³⁾ nolūkā apspriest plānošanas gaitu un novērtēt panākto progresu izvirzīto mērķu īstenošanā;

Partnerība un pārvaldība

51. uzskata, ka stratēģijai “Eiropa 2020” būs panākumi vienīgi tad, ja tās īstenošanā **daudzlīmeņu pārvaldības sistēmas ietvaros** būs iesaistīti gan ES un valstu, gan reģionālā un vietējā līmeņa dalībnieki. Šajā saistībā atgādina, ka jānoslēdz teritoriālie līgumi, kuros tiešāk iesaistītas vietējās un reģionālās pašvaldības;

52. atgādina, ka Kopienas un valstu stratēģisko mērķu darbības programmu izstrādē, apspriešanā un īstenošanā ir svarīgi **noteikt stingrākus un detalizētākus kritērijus, kas ļautu īstenot principu par partnerību** ar vietējām un reģionālajām pašvaldībām; pauž gandarījumu, ka Eiropas Komisijas veiktajos novērtējumos ir uzsvērts, ka vietējo un reģionālo pašvaldību un vietējā līmeņa sociālekonomisko dalībnieku iesaiste ir izšķiroša nozīme kohēzijas politikas veiksmīgā īstenošanā;

Darbība, nosacījumi, stimuli un sankcijas

53. uzstājīgi mudina vietējās un reģionālās pašvaldības nodrošināt, ka to **administratīvās un institucionālās spējas** ir visaugstākajā līmenī, un paredzēt pietiekamus finanšu līdzekļus un cilvēkresursus, lai varētu īstenot sarežģītus ES finansētos projektus, jo īpaši ņemot vērā administratīvo slogu un birokrātiju; uzsver, ka jānodrošina atbilstoša līmeņa finansējums, lai vietējās un reģionālās pašvaldības varētu efektīvi piedalīties nozīmīgos projektos, kurus finansē ar struktūrfondu starpniecību;

54. **stingri iebilst pret** (tā sauktajiem ārējiem) **makroekonomiskiem nosacījumiem**, ar kuriem paredzētu, ka reģioniem un pilsētām tiek liegti pieejamie struktūrfondu līdzekļi, ja to valstu valdības ir pieļāvušas kļūdas vai nepilnības vai nav ievērojušas Stabilitātes un izaugsmes paktu. Ar Stabilitātes un izaugsmes paktu saistīto finansiālo sankciju un stimulu piemērošana ar mērķi nodrošināt atbilstību makroekonomiskajiem nosacījumiem apdraudētu galvenokārt vietējās un reģionālās pašvaldības, lai gan tās nav atbildīgas par to, ka dalībvalstis nepilda savus pienākumus šajā jomā⁽¹⁴⁾;

⁽¹³⁾ Tā varētu būt īpaša kohēzijas politikai veltīta struktūra vai kohēzijas politikai veltītas Vispārējo lietu padomes sanāksmes, kurās piedalītos par kohēzijas politiku atbildīgie ministri.

⁽¹⁴⁾ RK 2010. gada 1. decembra atzinums “Pastiprināta ekonomikas politikas koordinēšana”, ziņotājs: *Tatsis kgs (EL/PPE), CdR 224/2010 fin*, kā arī RK 2010. gada 2. decembrī pieņemtā “Rezolūcija par Reģionu komitejas prioritātēm 2011. gadam”, *CdR 361/2010 fin* (īpaši 10. punkts).

55. atbalsta **(iekšējo) nosacījumu** ieviešanu, lai paaugstinātu kohēzijas politikas efektivitāti. Tiem jābūt cieši saistītiem ar kohēzijas politikas tematiskajām prioritātēm, bet tie nav jāsaista ar vispārējām strukturālām reformām, kas maz attiecas uz šīs politikas īstenošanu. Tiem galvenokārt jābūt strukturāliem un institucionāliem nosacījumiem, kas jāpilda, lai nodrošinātu kohēzijas politikas līdzekļu vislabāko izmantošanu. Tiem jābūt vienkāršiem, piemērojamiem, proporcionāliem un iepriekš izvērtētiem;

56. atbalsta **ES līdzfinansējuma saglabāšanu**, jo tas nodrošina, ka vietējā līmeņa dalībnieki jūtas iesaistīti un atbildīgi. Tāpat kā pašreizējā posmā jānosaka ES līdzfinansējuma likme katram konkrētajam mērķim atkarībā no katra reģiona attīstības līmeņa. Taču RK iebilst pret jebkādu līdzfinansējuma likmju pazemināšanu, jo tās nedrīkst būt mainīgi lielumi, ko pielāgo budžeta līdzekļu samazināšanai pēc iestāžu nolīguma par nākamo finanšu plānu. Turklāt Komiteja pauž bažas par Eiropas Komisijas ierosinātajiem noteikumiem mainīt līdzfinansējuma likmes atkarībā no ES pievienotās vērtības, darbības vieda un saņēmējiem. Šādas izmaiņas var radīt sarežģījumus, kuru rezultātā var rasties pārkāpumi un vēl vairāk tikt apgrūtināts pārvaldes iestāžu darbs. Visbeidzot Komiteja atgādina: lai līdzfinansējuma likmes atbilstu noteiktajiem prioritārajiem mērķiem, tās attiecībā uz katru pamatvirzienu jānosaka katrā darbības programmā;

57. **iebilst pret priekšlikumu izveidot izpildes rezervi**, pamatojoties uz stratēģijas “Eiropa 2020” mērķiem, jo būtu grūti noteikt objektīvus piešķiršanas kritērijus. Pastāvētu apdraudējums, ka no tādas izpildes rezerves ieguvēji būtu reģioni ar vislabāko sniegumu, bet netiktu ņemti vērā to reģionu pūliņi, kuros nav tik labvēlīgi teritoriālie, ekonomiskie vai sociālie nosacījumi, ne arī dažu risinājumu raksturs, it īpaši sarežģīti integrētie risinājumi, kuriem vajadzīgs ilgš sagatavošanas laiks. Izpildes rezerve varētu arī pamudināt dalībvalstis izvirzīt mazāk vērienīgus mērķus. Turklāt RK uzskata, ka izpildes rezerve — neatkarīgi no tā, vai to izveidotu ES vai valsts līmenī — nebūs garantija ieguldījumu lielākai efektivitātei. Komiteja tomēr atbalstītu elastīguma rezervi (kuras pamatkritērijs nebūtu rezultāti), kas veidota, pamatojoties uz automātisku apropriāciju atcelšanu plānošanas perioda gaitā, un kuras mērķis būtu

— vai nu finansēt eksperimentālas iniciatīvas gudras, ilgtspējīgas un integrējošas izaugsmes jomā,

— vai arī saistībā ar Eiropas Globalizācijas pielāgošanas fondu un Eiropas Savienības Solidaritātes fondu piešķirt struktūrfondu līdzekļus ekonomikas, sociālās vai ekoloģiskās krīzes pārvarēšanai;

58. **piekrīt, ka ir vajadzīgs noteikt tādus jaunus finanšu nosacījumus (t.s. iekšējos nosacījumus), kas būtu saistīti ar rezultātiem**, bet uzskata, ka strukturālo nosacījumu sistēmas konsekvantai ieviešanai nepieciešams noteikt tādus kritērijus — kuru pamatā ir vispārējas, taisnīgas, samērīgas un līdztiesīgas attieksmes principi —, uz kuriem pamatojoties var nešaubīgi noteikt atbilstību kādam nosacījumam. Kvantitatīvi mērķi vajadzīgi plānošanas stratēģiskajai pārvaldībai un nedrīkst būt saistīti ar nesamērīgiem papildu izdevumiem. Uz nedaudziem izpildes un rezultātu vērtēšanas rādītājiem balstīti kvantitatīvie mērķi ļauj novērtēt progresu salīdzinājumā ar sākotnējo stāvokli un progresu darbības pamatvirzienos noteikto mērķu īstenošanā. Tāpēc uz tiem nevajadzētu attiecināt sankcijas, ja gaidītie rezultāti nav pilnībā sasniegti. Kā norādījuši par kohēzijas politiku atbildīgie ministri, tiekoties Lježā 2010. gada 22. un 23. novembrī, patlaban ir spēkā daudzi nosacījumi, kas ir apliecinājuši savu efektivitāti, tostarp noteikums par apropriāciju automātisku atcelšanu, slēgšanas noteikumi, kontroles un revīzijas sistēmu apstiprināšanas noteikumi, papildināmības un līdzfinansējuma principi u.c. Minētie iekšējie nosacījumi būtu jāsauglabā un jāpilnveido;

59. atgādina: tā kā atbilstīgi līdzfinansējuma principam vietējās un reģionālās pašvaldības veic daļu maksājumu, Reģionu komitejai var leģitīmi piedalīties konstruktīvā dialogā, ko vēlas uzsākt Eiropas Komisija, lai kopā ar dalībvalstīm un Eiropas Parlamentu **darba grupā par nosacījumiem** sīkāk izstrādātu piektajā ziņojumā par kohēziju izvirzītos priekšlikumus par nosacījumiem;

Novērtējums un gaidītie rezultāti

60. atbalsta Eiropas Komisijas priekšlikumu **lielākā mērā orientēties uz rezultātiem**, izmantojot skaidrus un izmērāmus mērķus un rezultātus, kas noteikti jau iepriekš atkarībā no katra reģiona īpašajiem mērķiem, bet brīdina, ka Komisija panākumus nedrīkst vērtēt, pamatojoties tikai uz progresu salīdzinājumā ar stratēģijā “Eiropa 2020” izvirzītajiem mērķiem; tāpēc norāda, ka 2007.–2013. gada plānošanas periodā šajā jomā jau gūti zināmi panākumi — ieviesti *ex ante*, *in itinere* un *ex post* novērtējumi, kuri būtu jāizvērtē, pirms lemt par šīs pieejas turpināšanu;

61. atbalsta priekšlikumu izmantot **nelielu skaitu vienotu rādītāju**, kas būtu saistīti ar ekonomiskās, sociālās un teritoriālās kohēzijas un stratēģijas “Eiropa 2020” mērķiem, lai Eiropas Komisija varētu sagatavot vispārēju un pastāvīgu novērtējumu par visu plānošanas periodu. Tomēr lielākā daļa rādītāju jānosaka reģionālajā līmenī atbilstīgi katra reģiona teritoriālajām īpatnībām un apstiprinātajiem prioritārajiem darbības virzieniem. Tajos jāatspoguļo arī tas, cik lielā mērā kāds ierosinātais risinājums ir nepieciešams teritoriālajai attīstībai;

Finanšu inženierijas instrumenti

62. **atbalsta finanšu inženierijas instrumentu izmantošanu**, lai palielinātu ES finansējuma sviras efektu, bet neuzskata par veiksmīgu risinājumu, ka attiecībā uz atbalsta saņemšanas tiesīguma noteikšanu Komisija piemēro tematiskus ierobežojumus. Komiteja uzskata, ka ir būtiski, lai visefektīvākā finanšu līdzekļu izmantošanas ģeogrāfiskā līmeņa (valsts, reģions) noteikšana būtu dalībvalstu kompetencē. Tomēr minēto instrumentu izmantošana jāvienkāršo un jāpadara saprotamāka, lai

— sekmētu EIB un valsts, reģionālā vai vietējā līmeņa banku iestāžu dalību,

— rosinātu vietējās un reģionālās pašvaldības vairāk izmantot šos instrumentus un nodrošināt to ieviešanu,

— apmierinātu gan lielu, gan mazu reģionu vajadzības, jo pašreizējie instrumenti ir piemēroti vienīgi liela mēroga pasākumiem;

63. pauž šaubas par Eiropas Komisijas priekšlikumu **uzņēmumiem paredzēto finanšu atbalstu** piešķirt, galvenokārt izmantojot finanšu inženierijas instrumentus, vienlaikus ar dotācijām līdzfinansējot atbalsta shēmas inovācijas, vides aizsardzības u.c. jomās. Kohēzijas politikas ietvaros atbalstu uzņēmumiem nevajadzētu piešķirt vienīgi ar finanšu inženierijas starpniecību — joprojām ir vajadzīgas arī dotācijas, jo ne visus pasākumus var finansēt no aizdevumiem, nedz arī visas struktūras spēj īstenot no aizdevumiem finansētus projektus. Krīze ir apliecinājusi, ka recesijas laikā uz tirgu balstīti instrumenti nedarbojas. Vietējo un reģionālo pašvaldību kompetencē ir noteikt vispiemērotāko atbalsta veidu atkarībā no katra reģiona ekonomikas un uzņēmējdarbības struktūras, kā arī saistībā ar konkurences politiku un, konkrēti, reģionālo atbalstu;

Vienkāršošana

64. **iebilst pret būtiskām izmaiņām** struktūrfondu **pašreizējā pārvaldes sistēmā**, kā to ierosina Eiropas Komisija finanšu regulas pārskatīšanas ietvaros. Tāpēc aicina Eiropas Komisiju saglabāt pašreizējo sistēmu, ar kuras palīdzību sāk samazināties kļūdu un pārkāpumu skaits un kura atbilstoši vajadzībām ir jāpilnveido un jāvienkāršo;

65. uzsver, ka kohēzijas politikas efektivitātes un rezultātu uzlabošanas nolūkā ir jāpanāk **līdzsvars starp procedūru un finanšu pārvaldības vienkāršošanu un efektivitāti**, lai kohēzijas politika būtu vieglāk īstenojama un pārredzamāka. Reģionu pilnīgas kompetences atzīšana reģionālo darbības programmu vadības un kontroles jomā ir viens no šā līdzsvara elementiem. Turklāt Reģionu komitejai būtu jāierosina risinājumi ar mērķi

vienkāršot pārvaldības iestādēm piemērojamos noteikumus par līdzekļu izmantošanu un saņēmējiem piemērojamos noteikumus par līdzekļu saņemšanu. Komiteja arī aicina Eiropas Komisiju turpināt apsvērt vienkāršošanu, lai saīsinātu atbildzinājuma termiņu līdzekļu saņēmējiem;

66. mudina Eiropas Komisiju izmantot vienkāršotas metodes līdzekļu atbildzināšanai saņēmējiem, piemērojot **vienotas likmes izmaksu summu** gan attiecībā uz ERAF, gan ESF; aicina dalībvalstis atbalstīt vietējās un reģionālās pašvaldības, lai tās nevilcīnoties varētu piemērot minētos noteikumus, kas arī palīdzēs orientēt plānošanu uz gaidītajiem rezultātiem;

67. atbalstītu ar **teritoriālajām sadarbības** programmām saistīto **procedūru pārskatīšanu**, lai noteiktu vienotus noteikumus visām programmām tā, lai valstu līmenī apstiprinātās revīzijas procedūras varētu piemērot partneriem un tādejādi galvenajiem partneriem nebūtu vēlreiz jāpārbauda citā dalībvalstī veiktās revīzijas;

68. brīdina Eiropas Komisiju par tās priekšlikumu ieviest **pārvaldības deklarācijas**, ko pieņemtu pārvaldības iestādes un Revīzijas palāta. Minētā priekšlikuma rezultātā kontroles un revīzijas noteikumi nedrīkst apgrūtināt vietējo un reģionālo pašvaldību darbu un mazināt Eiropas Komisijas atbildību par tās funkciju skaidrot un sniegt atbalstu šajā jautājumā;

69. uzsver, ka **finanšu kontroles un revīzijas** praksei jābalstās uz atbilstību tiesību aktiem un tai jābūt proporcionālai; Komiteja stingri iebilst pret "apslēpto regulējumu" ("*creeping regulation*"), ar kuru pārvaldes iestādes tiek "mudinātas" veikt novērtējumus, lai gan nav prasības tādus izstrādāt, un revidentu izmantotajos standarta pārbažu sarakstos, kas saņemti no Fondu koordinācijas komitejas, ir iekļauti punkti, kas nav noteikti ne ES regulās, ne arī valstu tiesību aktos;

70. atzinīgi vērtē Eiropas Komisijas priekšlikumu pirmajā plānošanas perioda gadā nepiemērot noteikumu par **automātisku saistību atcelšanu** un pauž vēlmi, lai atskaitē par šo pirmo gadu būtu jāsniedz tikai darbības programmas noslēgumā. Tas ļautu izlīdzināt plānošanas perioda sākumā radušos kavējumus. Eiropas Komisijai un dalībvalstīm tomēr jāraugās, lai darbības programmas tiktu pieņemtas savlaicīgi, tādejādi mazinot kavējumu risku perioda sākumā;

71. pauž nožēlu, ka Eiropas Komisija nav ierosinājusi nevienu vienkāršošanas priekšlikumu attiecībā uz **ieņēmumus radošiem projektiem**, kuru gadījumā aprēķinu metodes sarežģītība apgrūtināta to īstenošanu un atbaida potenciālos projektu iesniedzējus; turklāt mudina Eiropas Komisiju vienkāršot un paātrināt lielu projektu apstiprināšanas sistēmu;

72. atbalsta **izdevumu atbilstības noteikumu** saskaņošanu starp darbības jomām, instrumentiem un līdzekļiem, kopējā stratēģijā iekļaujot precīzus noteikumus un īstenojot no tās tieši izrietošās tiesību normas, lai vienkāršotu īstenošanas procedūras un samazinātu pārkāpumu risku. Tomēr jānodrošina, lai vietējās un reģionālās pašvaldības kopā ar dalībvalstīm pilnībā iesaistītos minēto atbilstības noteikumu izstrādē un tādējādi nodrošinātu Kopienas noteikumu vienotu izpratni un piemērošanu valstu un reģionālajā līmenī.

Briselē, 2011. gada 1. aprīlī

*Reģionu komitejas
priekšsēdētāja*
Mercedes BRESSO
